

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΑ ΠΑΣΟΥΜΑΚΙΑ

Είχα έπισκεψθε τὸν φίλο μου Φρεσάνκ στὸ σπίτι του. Μιλούσαμε ἀρκετή ὥρα παρισταμένης καὶ τῆς συζύγου του. Σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ αὐτὴ ἔφυγε γιὰ νὰ κοιμάσῃ τὸ μαρό της εἰπα στὸν φίλο μου :

— Δὲν σ' ἔρωτῷ ἂν εἰσαὶ εὐχαριστημένος μὲ τὸ γάμο σου, γιατὶ βλέπω διὰ τὴν εὐτυχεία.

— Ναι. Πολύ, μου ἀπάντησε.

— Μά, πῶς δάβολο παντεύθυνες, σὺ δὲ Ιάκωβος, δὲ τόσο τρελός, ξαναρώθησα.

— Αύτοῦ, φιλούρα μου, μὲ δέξομε δὲ Φρεσάνκ, αὐτὸῦ εἶνε μᾶλλον λόγηση ιστορία. "Αν ἔχεις δρεῖς ἄκουσε νὰ σοῦ τὴν διηγήθω !

— Εξέρεις λοιπὸν διὰ πάντοτε ἀγάποντα τὰ μέρη αὐτά. Θυμᾶσαι τὰ Κυριακάτικα πρωὶνα μᾶς ! Ήσσος φορές ταξιδεύουμε στὸ Μάρονη, στὸ Περέ... Μετὰ τὴν ἀναχώρησι σου γιὰ τὸ Μαρόκο, ἔχοδους μόνος μου στὰ μέρη αὐτά. "Εκάπεντα καμιά βόλτα στὸ χωρίο, ἔργωσα, ἀναταυμόυσον καὶ τὰ χαράγματα τῆς ἐπομένης, χρῆ ! στὴ βαρούλη, ξεναγύριζα στὸ Παρίσι... "Αχ ! τὰ ὡμοράς αὐτὰ πρωΐνα, ποὺ αἰτήνεσα τὸν ἑαυτὸν σου ἐλαφρό, σὰν τὶς βαρούλες, νέο καὶ δυνατὸ σὰν τὰ καλοκαιριάτικον ἥλιο, χωρὶς στενοχώριες, σὰν τὸ νερό ποὺ δὲν ἀνδλαύεται ἀπὸ τὸ παραμούστερο κύμα.

Μιὰ μέρα, ἀφῆται τὸ Μάρονη καὶ μπῆται σ' ἓνα τὸ παραπόταμο τριγυρίζοντας γύρω αὐτὸῦ ἔνα νησάκι, μετὰ κοντιά ἀφριένα, καμινούντας τὴν βαρούλη μου νὰ προχωρῇ μὲ μᾶλλον αὐτασθητη κίνησι τῶν χεριών. "Ο ἥλιος πούλαμε στὰ δέντρα, τὸ νερό ποὺ ἀστραφεῖ ἡ δροσιά του στὰ μπράσα μου, ή γύρω ἡ συσίλια, δῆλα αὐτὸν μὲ μεθυδαν μὲ ποίησον. "Εξαφνα, σὲ ἀπόστασι λίγων μέτρων, βλέπω δύο νειρὲς γυναικεὶς ποὺ κοιλυπούνταν. "Η μάλισθη ἀκούει τὸ πενινόνδρα τῆς και λιξίζει τε, αὐτὴν ταῦρα τὸ τέλειο σῶμα της ; καὶ τὰ θυμαρά σα μαρύρα τῆς μαλλιά. "Η ἀλλή ηταν ἡδη στὸ νερό. Προσπαθοῦσε νὰ δώσῃ θάρρος στη συνερόφιστα της, χτυπώντας τὸ πόδι σὰν τὴν ἀνήσυχη φιλάδελφη, δεν μὲ ἀντέληθρη. "Ε, φίλε μου ! Τί φεγγούλη ηταν ἔπεινή... Μόλις είχα τὸν καιρὸ νὰ τὴν παραπούσσω καὶ χάθηκε τραβώντας μαζὶ τῆς τὴν ἀλλήλη...

Στὸ σημεῖο αὐτὸῦ τῆς διηγήσεως δὲ Ιάκωβος σηκώθηκε γιὰ μᾶλλα στιγμὴ, πήγε σ' ἕνα μαξιλαράκι καὶ εἰσαγόρισε μὲ δύο μικροκοπικά πασούματα.

— Νά ! μοῦ είπε. Αύτά μονάχα μοῦ ἀπέμειναν ἀπ' τὸ ωδαῖο αὐτὸῦ συναπάντημα. "Ετρεξα στὴν ἀμποτιδιά τα ἀρχαῖκα καὶ τὰ πήρα μαζὶ μου εἰς ἀνάμηνσην τῆς ωδῆς αὐτῆς συναντήσεως. Τὶ κομψά ποὺ ἔστιν ! Τὶ χριτωμένα ! "Ημούν καὶ δῆλα ἔρω τευμένος μαζὶ μὲ τὴν ωδαῖα ἀγωστο... — Αλλά, τὸν διέκοψε, σὺ εἰπες, διὰ μόλις τὸν εἰδες ;

— Αγαπητέ μου φίλε, ἀπάντησεν δὲ Ιάκωβος, μιὰ νέα γυναίκα ποὺ βράνεις ἀπὸ τὸ μπάνιο μπρός στὰ μάτια ἔνος ἐπωτεύχην φιλάρητον εἰσοπτεύτεντεν χρόνων, δὲν μπορεῖ παρὰ μόνον ὅρετας νὰ ἔχῃ καὶ πλεονεκτήσια.

— Λοιπόν ;...

— Λοιπὸν τρεῖς Κυριακές κατὰ συνέχειαν πήγαναν ἀποφασισμένους νὰ τὴν ξαναίδω καὶ ἐποπθετούμενους στὰ περίχωρα. Δυστυχῶς δύως ὅ κόπος πήγαινε χαμένος.

— Ηλιθὲ τέλος καὶ τὸ φινώπορο ποὺ δὲν κολυμποῦν πλέον. Είχα περόπου λησμονήσει τὴν περιπτειά μου αὐτὴν, ἀλλὰ διατηροῦσαν πάντοτε τὸ πασούματα. Τὸν χειμῶνα ποὺ ἐπηκόλουθησε σὲ λέγο πήγματα σχεδόν κάθε βράδυ στὸ χορό. Καταξεδεύομεν σὲ γάντια ἀσπρά καὶ σὲ σκυρπίνια. "Ολος μοὺ ὁ μισθὸς χαλιτῶν γιὰ τὴν τοναλέτα μου. Καὶ φυσικά ἐτις κομψὸς ποὺ ἔμουν περούσσα γιὰ πρώτης τάξεως γαμπρός. 'Απλγγελλα Βρελαίν, τὸ κορίτια μὲ θερικαν κομψὸς καὶ ἡ μητρέας ἀνθρωπο μὲ ἄξια. Μ' ὁδημάζων «Χαριτωμένο Πορίγκητα !...»

... Τὸ πρωῖ, γυρνώντας σπίτι μου, σκεφτόμουν διὰ τὴν ἀστέρας νὰ δουλέψω στὸ 'Υπουργεῖ. 'Επίσης τὰ οἰκονομικά μένην. Τὰ χρυσάται μὲ τὸ δόπλο του φωνάζοντας στὸν Τούρκο :

— Ερ ! δέξο, δειλέ, δολοφόνε ! "Εργα νὰ σκοτὼ της καὶ μένα !... "Αλλή δοτιρίνος δέν τοιμά νὰ ξεινιάσῃ ἀπὸ τὸ Μετόχι καὶ ὁ χρόνοντας ἀπὸ πίστα τὴν πόρτα. "Ο Γιωργῆς θέλεις νὰ ψύχῃ τὸ κεφάλι την ἀλλαρζή την γιὰ νὰ μήγι πέι στὰ σέχρια τῶν Τούρκων, ἀλλὰ ἡ καρδιά του δὲ βιαστᾷ. Μὲ δάρκυνα στὰ μάτια, γονατίζει, φιλεῖ, τὸ σκοιωμένο στὸ μέτωπο καὶ φεύγει πληγωμένος κλαίγοντας. Πηγαίνει στὸ χωρίο ἀποχαιρετά τὸν γονεῖς του καὶ ἀναχωρεῖ γιὰ τὴ Σάμο, δύπον βρίσκει ἀσυλο στὸ σπίτι ἐνὸς Κεφαλλωνίτη γιατροῦ, στὸν δύποντὸν εἱτεύεται τὴν θεραπεία τῶν πληγῶν του. Σὲ λίγες μέρες καταφέναν στὴ Σάμο—συγγενεῖς τοῦ φρονθισμένος Ιαμβατίου δωροδοκούν πλούσιως τὸ γιατρό δὲ ποῖος βάζει δηλητήριο στὰ τραύματα του Βέργη καὶ ἔτσι τὸ παλληκάρι τῆς Κρήτης πέθανε μὲ φοβερούς πόνους τῷ 1820.

μου δὲν πήγαιναν καθόλου καλά. Μ' ἐπίστρωνε κάποιος μάγειρος καὶ κουτσόρωγα, μὰ ἄξαφνα μοῦ ἐκοψε ὁ ἀνθίος τὴν πίστωσι !...

... "Ηταν συνεπῶς καιρός νὰ σκεφθῶ τὶ ἐπρεπε γιὰ τὴν πίστωσι... Τούλαχιστον ἔτοι πίστενα. Μόλις, δύος, μὰ μέρη μὲ πληροφόρησε πῶς τὸ θάρρον τοῦ Παρίσι καὶ δέν θὰ τὴν ξανάβλεπε, ἡ ζωὴ μου—δῆλη ἡ φτωχὴ στενὴ ζωὴ τοῦ υπαλλήλου—μοῦ ἐφάνηκε τετοια κού πραγματικά ήταν. Χωρὶς κανένα σκοπό, μίζεη, συφροσύνην. Τὶ τὴν ξηθέλα τετοια ζωὴ ;...

... "Ανταμόρναμε στὸ χορὸ συχνῶν καὶ τὸ καταφέρναμε νὰ χορεύωμε μαζὸν τὸ κοτύγιον. Εύχαιροι στούμην πολὺ νὰ τὴν βλέπω, ἀλλὰ δὲν τὴν ἀγαποῦντα. Τούλαχιστον ἔτοι πίστενα. Μόλις, δύος, μὰ μέρη μὲ πληροφόρησε πῶς τὸ θάρρον τοῦ Παρίσι καὶ δέν θὰ τὴν ξανάβλεπε, ἡ ζωὴ μου—δῆλη ἡ φτωχὴ στενὴ ζωὴ τοῦ υπαλλήλου—μοῦ ἐφάνηκε τετοια κού πραγματικά ήταν. Χωρὶς κανένα σκοπό, μίζεη, συφροσύνην. Τὶ τὴν ξηθέλα τετοια ζωὴ ;...

Τὶ νὰ κάμψω διμῶς ; Μήπως μοῦ ηταν δυνατόν καὶ νὰ τὴν παντρευθῶ τὴν νέα αὐτὴ ; "Ο πατέρας της, είχεν ἔνα ἐργοστάσιο στὸ Ισπάν. "Ηταν πολὺ πλούσιος, χήρος καὶ είχε τὴν φήμη ἀνθρώπου στὸν πειδιδούμενον φανατικά στὴν κερδοσκοπία. "Ασφαλώς δέν θὰ μοῦ ξένισε τὴν κόρη του. Τότε συνέλαβα τὴν σκέψη νὰ πλουτίσω καὶ ἔγω.

Νὰ φύγω. Σοῦ ἔγραψα ἔκεινο τὸ γράμμα ποὺ τόσο στέκιμε ν' ἀπορήσης καὶ στὸ δόποι του σημαντικό πληροφορίες γιὰ τὴν καλλιέργεια καὶ τὴν βιομηχανία τοῦ Μαρόκου. "Αλλὰ ποτὶ πρὶν ἀναχωρήσω ηθέλω νὰ τὴν ξανάδω καὶ γὰ τὴν μιλήσω. "Ἐπρεπε νὰ συναντηθοῦμε σ' ἔνα χρόνο. "Ηταν ὁ τελευταῖς τῆς ἐποχῆς. "Εκείνο τὸ βράδυ, θυμούτως ἔνδος βάλει, τῆς ειπαπών δέν θὰ ξαναχρόμον πειτε στὸ χορό.

— Καὶ ἔγω ἐπίσης, μοῦ ἀπάντησε. Ξέρετε καλὰ πώς αὐτὸς είνε διελευτίος.

— Δὲν θὰ ξανάρθω οὗτε τὸν ἐρχόμενο χειμῶνα, ξανάπα.

— Γιατί ; Μήπως παντρεύεσθε ; μὲ ωρήτηση καμογελῶντας πονηρά.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ ξεισα καὶ δέν ηξερα τὶ νὰ τὴν πῶ. "Ημον πατεζαλισμένος. Τέλος μιὰ σκέψη μου κατέβηκε ειανικά.

— Ναί, τῆς είπα παντρεύομαι ! Παντρεύομαι μὲ μιὰ νεφάλιδα πούλειδα καπότε στὸ ποτάμιο...

Αὐτὴ μὲ κύτταξε παράξενα. Δὲν τὰ ξεισα ἐντούτοις καπόδουλον. Τῆς διηγήθηκα μὲ κάθε λεπτομέρεια τούς... δῆθεν ἔστιας μου μὲ ἔκεινην ποὺ συνήγητσα νὰ κολυμπήσῃ στὶς δύκες τοῦ Μάρονη. Γιὰ νὰ δώσω δὲ περισσότερη ἀληθηγόφανεια στὴ διηγήση μου, συστρώνεσσα συγκεκριμένες λεπτομέρειες. Τὸ δόνομα τῆς βιορούλας μου, τὴν μικρὴ πλάκη, τὴν ξανθιά λιμπο καὶ τέλος τὰ πράσινα πασούματα.

Τὸν ἀρχικὸν τῆς διηγήσης μου, παρετήρηση πόλεις τὰ μάτια τῆς ντάμας μου λαμπτοκοπούσαν παράξενα. Τὰ μάγουλα τῆς είχαν κοκκινίσσει. Οι διμαὶ τῆς ἀνεστούνοντο διαρρώκες. Κόντευν νὰ κλαψήρησε. Πείσμα τὸ θάνατον στέφθησα μέσα μου. "Αλλὰ δύταν πειτε μιλήσω γιὰ τὰ πασούματα, ἔνα δυνατὸ γέλοιο μὲ κοκκάλωσε.

— Τὶ αἴστει !... φώναξε καὶ μὲ μιὰ τρέχοντας πόδες τὴν ἀδελφὴν της, στην ἀλλή μαρκή τοῦ σαλονίου, τῆς είπε :

— Σούζη ! Σούζη ! ἔλλα νὰ σοῦ συστήσω τὸ κλεψίτη πού πήρε τὸ πασούματα σου !...

Τὸν ὑπόλοιπα τὰ μαντεύεις. "Η Σούζη είνε τῶρα ἡ κουνιάδα μου. Είνε μιὰ ἀξιολάτρευτη δεσποινίς ποὺ ἔχει τὸ μικρότερο πόδι του καθὼς βλέπεις καὶ τὴ μεγαλείτερη καρδιά. "Εννόησε τὸν ἀστέρα μου γιὰ τὴν ἀδελφή της τὴν Ισαβέλλα, καὶ ἀνέλαβε νὰ μᾶς παντρέψῃ. "Επεισει λοιπὸν καὶ τὸν μπατά τους καὶ σὲ λίγο καιρό, χάρος σ' αὐτὴν ἡ Ισαβέλλα γίνεται γυναίκα μου.

— Καὶ η Σούζη ;... Είνε παντρεμένη ; ωτήση.

— Οχι. Μένει μὲ τὸν πεθερό μου. Συχνά ἔρχονται στὸ Νοζάν καὶ μᾶς βλέπουν. Τὶς ήμέρες αὐτὲς η Σούζη καὶ η Ισαβέλλα κολυμποῦν, δύως ποτίν, ἀλλὰ τώρα δὲν φεύγουν, δύταν μὲ βλέπουν. Νά, πρόσθετεν δὲ Ιάκωβος ἀνοίγοντας ἔνα ἀλμπονύμ φωτογραφιῶν. Δέξ την...

Δὲν μπόρεσα νὰ κρατήσω τὸ θαυμασμό μου :

— Μὲ είνε ἔξαισια ! φώναξε ἐνθουσιασμένος.

— Ο 'Ιάκωβος μὲ κύτταξε χαμογελώντας:

— 'Αληθεία ; μοῦ είπε. "Ελλα τότε καμιαὶ μέρα νὰ κάμψω καὶ κανένα γύρο μὲ τὴ βάρκα, τὴν Κυριακή, δύως ποτίν. Θύ προσπαθήσω νὰ σοῦ βρῶ καὶ σένα ἔνι ζευγάρι πασούματα...

Μετάφρασις Δ. Γ. Καραμπέρη

ΤΟΥ ΖΑΝ ΣΑΙΝ ΓΚΥ

